

Elektron Hökumət Portalı
your gateway to all public services

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
RABİTƏ VƏ YÜKSƏK
TEKNOLOGİYALAR NAZİRLİYİ

www.e-gov.az

APREL 2015

Elektron Hökumət Bülleteni

BAKİ OLİMPIYA STADİONU

Vətəndaş və dövlət qurumları münasibətlərində yeni səhifə

VAXTA QƏNAƏT

ŞƏFFAF

ƏLVERİŞLİ

RAHAT

"Elektron Hökumət" bülletenin mart sayının təqdimatı keçirildi

11 mart 2015-ci il tarixdə "Elektron Hökumət" portalının operatoru tərəfindən "Elektron Hökumət" bülletenin mart sayının təqdimatı üzrə brifinq keçirildi. Tədbirdə media nümayəndələri və portalda aktiv fəaliyyətləri ilə seçilən bəzi dövlət qurumlarının nümayəndələri iştirak etdilər. Brifinqin keçirilməsində məqsəd təqdim olunan yeniliklər barədə informasiyanın kütləviləşməsi, həmçinin, görülən işlərin mətbuata birbaşa elan olunmasından ibarətdir.

Tədbirin təşkilatçısı "Elektron Hökumət" quruculuğu sahəsində son yeniliklər və statistik rəqəmlər barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verdi və sözü Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin (ƏMDK) şöbə müdiri Yaşar Niftiyevə verdi.

ƏMDK-nın şöbə müdiri qurumun portal üzərindən vətəndaşlara təqdim etdiyi e-xidmətlər barədə məlumat verdi. Ünvan Reyestrinin hazırlanması istiqamətində görülmüş işlər, kadastr xəritələrinin hazırlanması və qarşıda duran məsələlər barədə məlumat verildi. Qeyd edildi ki, başa çatmaqda olan Ünvan Reyestrinə əsasən köhnə ünvana əsasən yeni ünvanın tapılması, küçələrin kodlaşdırılması, ünvanların İD-lərə uyğun tapılması və digər məsələlər mümkün olacaq.

Sonra söz Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının sektor müdiri Sahib Mərdanova verildi. S.Mərdanov "Tələbə-məzun" informasiya sisteminin portala inteqrasiyası və bir sıra elektron arayışların hazırlanaraq portal vasitəsilə vətəndaşlara təqdim edilməsi istiqamətində son aylar ərzində MHM ilə aparılan birgə işlərdən bəhs etdi. Qeyd etdi ki, texniki məsələlər tezliklə həll olunacaq və "Tələbə-məzun" informasiya sisteminin portala inteqrasiyası, aidiyyəti qurumlara servislərin verilməsi və s. məsələlər mart ayının sonunadək başa çatdırılacaq. Vətəndaşlara portal vasitəsilə təqdim ediləcək elektron arayışların məzmunu barədə tədbir iştirakçılarına məlumat verən məruzəçi gələcəkdə ictimai tələbə uyğun olaraq məzmunun dəyişilə biləcəyini də diqqətə çatdırdı.

Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun şöbə müdiri Sabir

Qocayev qurum tərəfindən təqdim olunmuş 12 e-xidmətin aktuallığını qeyd edərək istifadə sayına görə həmin xidmətlərin həmişə öndə olduğunu vurğuladı. O, məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunan gəlirlər və ödənilmiş məcburi dövlət sosial sığorta haqqı barədə məlumatın əldə edilməsi e-xidməti üzrə məlumatların rüblük yenilənməsi istiqamətində gərgin işlərin aparıldığını tədbir iştirakçılarının nəzərinə çatdırdı. Məruzəçi qeyd etdi ki, Nazirlər Kabineti tərəfindən təqsdic edilmiş siyahıya uyğun olaraq digər xidmətlər də tezliklə elektronlaşdırılaraq portala inteqrasiya ediləcək.

Azərbaycan İnternet Forumunun rəhbəri Osman Gündüz öz çıxışında mətbuat nümayəndələrini ölkədə baş verən elektronlaşma prosesi ilə daha yaxından maraqlandıran, nöqsanlar və çatışmazlıqlar üzrə araşdırmalar apararaq daha tələbkar olmağa səslədi.

Tədbir mətbuat nümayəndələrinin sualları üzrə müzakirələrlə yekunlaşdı.

"Elektron Hökumət" portalının ən aktual elektron xidmətlərindən olan "Elektron arayışlar" xidmətindən yararlanan banklar sırasına yenisi əlavə olundu

"Expressbank" kredit əməliyyatları prosesinə elektron arayışları daxil edərək vətəndaşlara daha rahat xidmət təqdim edəcək. Bu e-xidmət vasitəsilə vətəndaşlar vaxt itkisinə yol vermədən, banka getmədən onlayn rejimdə portala daxil olaraq, avtomatik formalaşan arayışı elektron şəkildə banka göndərə bilirlər. Hazırda, "Expressbank"-ın Mərkəz, Müştəri Xidməti Departamenti, Sumqayıt, Yasamal, Neftçilər filialları "Elektron hökumət" portalı üzərindən e-arayışlardan istifadəyə start veriblər və tezliklə digər filiallarda da e-arayışlar tətbiq olunacaq.

"Elektron Hökumət" portalı vasitəsilə elektron arayışı

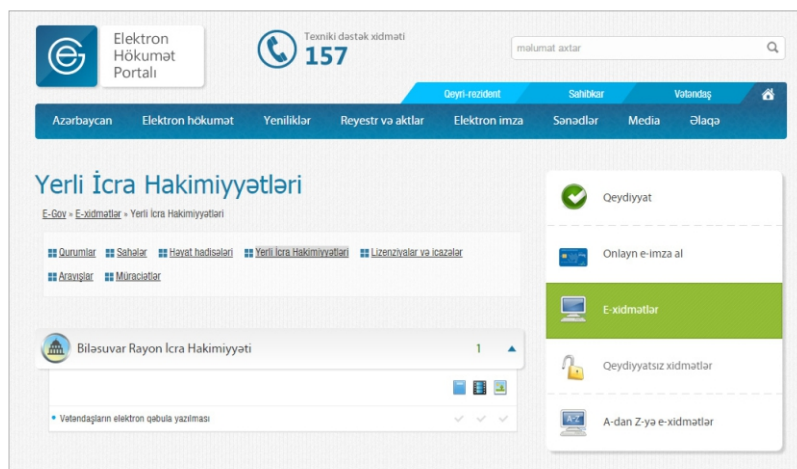
vətəndaşlar sutkanın 24 saati, günün istənilən vaxtı əldə edə bilirlər. Bundan əlavə, kağız üzərində olan arayışlardan fərqli olaraq vətəndaş portal vasitəsilə vaxt itkisinə yol vermədən və əlavə narahatlıq yaşamadan istədiyi növ arayışı formalaşdırma bilər. Bir sözlə, e-arayışlar sayəsində vətəndaşın harasa getmək, növbə gözləmək kimi qayğıları aradan qalxmış olur.

Qeyd edək ki, hazırda "Elektron Hökumət" portalı gündəlik həyatda ən çox istifadə olunan və sosial tələbat formalaşmış bir sıra arayışların elektron şəkildə vətəndaşlara təqdim olunması üzərində işləyir.

“Elektron Hökumət” Portalı İcra Hakimiyyətləri ilə əməkdaşlığa başlayır və “Elektron Hökumət” portalı öz fəaliyyətində yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyur...

Biləsuvar İH-nin vəzifəli şəxslərinin qəbuluna ONLINE yazılmasına start verildi

Hazırda “Elektron Hökumət” portalı üzərindən 413 elektron xidmət vətəndaşların istifadəsindədir və bu xidmətlərdən istifadə sayı günbəgün artmaqdadır. Belə ki, 01.04.2015-ci il tarixə 1,4 milyon nəfərdən çox vətəndaşımız portaldakı e-xidmətlərdən 8 milyon dəfədən çox istifadə ediblər.

“Elektron Hökumət” portalına qoşulmaq istəyən qurumların və təqdim olunan xidmətlərin sayında dinamik bir artım müşahidə olunmaqdadır.

Qeyd edək ki, bəzi İcra Hakimiyyəti orqanları ictimai maraq dairəsində olan xidmətlərin elektronlaşdırılması istiqamətində müəyyən təşəbbüslər göstəririlər. Lakin əksər aktual xidmətlər hələ də ənənəvi yolla icra edilir.

Ötən aylarda Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının təşəbbüsü ilə bir sıra İcra Hakimiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə kurslar keçirilmişdir. İştirakçılara “Elektron Hökumət”-in infrastrukturunu, onun əsas komponentləri, Dövlət Reyestrləri, elektron xidmətlər, elektron imza və elektron sənəd barədə əvvəlcədən müəyyən edilmiş proqram və prezentasiyalar əsasında bilgiler verilmişdir.

Təlimlərdə iştirakçılara nəzəri biliklər verilməklə yanaşı, həm də ən çox istifadə olunan elektron xidmətlər əyani olaraq nümayiş etdirilib. Təlimlər qarşılıqlı müzakirələr və diskussiya şəklində davam etmişdir və iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır. İcra hakimiyyəti nümayəndələri tərəfindən bir sıra xidmətlərin elektronlaşması və bu sahədə MHM ilə əməkdaşlıq məsələləri qaldırılmışdır. Bundan sonra MHM-nin nümayəndələri Biləsuvar, Yasamal və s. icra hakimiyyətlərində olmuş, xidmətlərin elektronlaşması üçün birgə müzakirələr aparılmışdır.

Daxil olan müraciətlərə əsasən “Yerli icra hakimiyyəti orqanlarının vəzifəli şəxslərinin qəbuluna “Elektron Hökumət” portalı vasitəsilə yazılmaq və prosesin onlayn izlənilməsi” xidmətinin hazırda daha çox aktual olduğu müəyyən edilmiş və bu xidmətin reallaşdırılması üçün bir neçə yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə əməkdaşlığa başlanılmışdır. Qısa müddət ərzində aparılan işlər nəticəsində bu xidmət tam şəkildə elektronlaşdırılmış və Biləsuvar İH nümayəndələri ilə birgə test-sınaq işləri aparılmışdır. Tam əminlik

hasil olduqdan sonra, 16 mart tarixdə xidmət portala inteqrasiya edilərək vətəndaşlarımızın istifadəsinə verilmişdir.

Vətəndaşlarımız “Elektron Hökumət” portalında mövcud vasitələrdən hər hansı biri ilə qeydiyyatdan keçərək, bu elektron xidmət vasitəsilə Biləsuvar İH-nin vəzifəli şəxslərinin qəbuluna yazıla və bundan sonra bütün prosesi onlayn rejimdə izləyə biləcəklər. Portal vasitəsilə vətəndaşlar özlərinin bütün müraciətlərini, müraciətlərin icra vəziyyətini, müraciətin hansı vəzifəli şəxslərə yönləndirilməsini, hansı tarixdə müraciətin icra olunaraq bağlanması və s. prosesləri görə biləcəklər. Proqram təminatı hazırlanarkən istifadə interfeysinin maksimum sadə olmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir. Həmçinin, nəzərə alınmışdır ki, kağız şəklində daxil olan müraciətlərin hamısı elektron xidmətə işlənilsin. Bununla da bütün müraciətlər portaldakı öz əksini tapacaq və izlənilə biləcəklər.

Eyni zamanda, aidiyyəti üzrə yüksək səlahiyyətli qurumlara imkan yaradılacaq və həmin qurumların müvafiq əməkdaşları bütün icra hakimiyyəti orqanlarına daxil olan müraciətləri və onların icra vəziyyətini portal vasitəsilə onlayn rejimdə izləyə biləcəklər ki, bu da yerlərdə məmurların məsuliyyətinin artmasına gətirib çıxaracaq.

Proqram məhsulu hazırlanarkən digər təşkilatların da bu xidmətə qoşulma imkanları da nəzərə alınmışdır. Xidmətdən yararlanmaq üçün istənilən qurumun bu xidmətə əlavə edilməsi onların müraciəti əsasında aparılacaqdır.

“Elektron Hökumət” portalının operatoru olaraq, Məlumat Hesablama Mərkəzi yeni mərhələdə digər icra hakimiyyəti orqanları ilə əməkdaşlıq edərək, aktual sosial xidmətlərin elektronlaşdırılmasına maddi və proqram-texniki dəstək olmağı və həmin xidmətləri “bir pəncərə” prinsipinə uyğun olaraq vahid məkandan, yəni “Elektron Hökumət” portalı üzərindən vətəndaşların istifadəsinə təqdim etməyi öz qarşısına məqsəd qoymuşdur.

Portalın Operatoru "Elektron Hökumət" üzrə jurnalistlər və İKT ilə maraqlanan tələbələr üçün kurs təşkil etdi

17-18 mart tarixlərində keçirilmiş kursların ilk günü MHM-in direktoru "Elektron Hökumət" quruculuğu, "Elektron Hökumət" in formalaşdırılması və inkişaf mərhələləri, eləcə də, gələcək perspektivləri barədə ətraflı informasiya verdi. Məruzəçi gəncləri elektron xidmətlərdən istifadədə aktiv olmağa, xüsusən də jurnalistlərin bu sahəyə diqqət göstərmələri və təbliğat-təşviqat kompaniyalarının fəal üzvləri olmağa dəvət etdi.

Dövlət İnformasiya sistemləri və fərdi məlumatlar informasiya sistemləri reyestri şöbəsinin müdiri elektron hökumətin infrastrukturunu, elektron xidmətlər, Dövlət Reyestrlərinin yaradılmasının məqsədi və açıq hökumət məlumatları üzrə prezentasiya əsasında məlumat verdi. O elektronlaşmanın ictimai mahiyyətindən bəhs edərək bu

prosesdə jurnalistlərin rolunu xüsusi vurğuladı.

Milli Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinin rəhbərliyi ölkəmizdə açıq açar infrastrukturunu, akreditasiya edilmiş sertifikat xidmətləri mərkəzləri, akreditasiya edilmənin mahiyyəti və əhəmiyyəti, elektron imza, yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin mahiyyəti və əhəmiyyəti, e-xidmətlərin və e-imzanın kütləviləşməsində yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin rolundan bəhs etdi. O, e-sənəd mübadiləsinin üstünlükləri barədə kurs iştirakçlarına məlumat verdi.

Kursların növbəti günlərində Elektron hökumətin informasiya və şəbəkə təhlükəsizliyi, fərdi məlumatların mühafizəsi, kiber-cinayətə qarşı mübarizə və sair mövzular üzrə iştirakçılara geniş informasiya verildi. Daha çox populyar olan 30-a yaxın elektron xidmət test olundu və istifadə qaydaları izah edildi.

Azərbaycan İnternet Forumunun nümayəndələri də tədbirdə çıxış edərək elektron hökumətin və elektronlaşma prosesinin inkişafında jurnalistlərin rolu barədə ətraflı məlumat verdi. Nətiq, jurnalistləri "Elektron Hökumət", e-xidmətlər üzrə araşdırmalar etməyə, müxtəlif məsələləri işıqlandıraraq rəy bildirməyə, onları bu sahədə daha aktiv olmağa səslədi.

Kursların keçirildiyi müddətdə iştirakçılar aktiv müzakirələrə qoşulur, məruzəçilərə çox saylı suallar ünvanlayırdılar və hesab edirik ki, kurslar olduqca səmərəli keçdi.

Kurslar yekunlaşdıqdan sonra iştirakçılara elektron-imza kartları və xüsusi sertifikatlar təqdim edildi.

Artıq ölkəmizdə lizing şirkətləri də "Elektron arayış"-dan istifadə edəcək

"Elektron Hökumət" portalı üzərindən verilən elektron arayışların istifadə çərçivəsi gündən-günə genişlənməkdədir. Portal üzərindən təqdim olunan arayışlar vasitəsilə artıq bir çox kredit təşkilatı öz müəssisədaxili əməliyyatlarını rahat və əlverişli şəkildə idarə edir.

Bu gündən etibarən ölkəmizdə lizing şirkətləri də elektron arayışlardan faydalanmağa başladı. Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Məlumat Hesablama Mərkəzi və "Azərbaycan Lizing Şirkəti" MMC arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən "ANSAR LEASING" öz fəaliyyətində elektron arayışlardan istifadə edəcəkdir.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, elektron arayış vətəndaş tərəfindən "Elektron Hökumət" portalı vasitəsilə formalaşdırılan elektron sənəddir.

Elektron arayışlar:

- **Mümkünlük** - Vətəndaş elektron arayışı sutkanın istənilən vaxtı əldə edə bilər;
- **Vaxt qənaət. Operativlik** - Arayışı əldə etmək üçün

bir neçə təşkilata müraciət etməyə ehtiyac qalmır. Arayış portal vasitəsilə asanlıqla formalaşdırılır və lazımı ünvana elektron şəkildə göndərilir;

- **Şəffaflıq** - Vətəndaş məmur münasibətlərinin minimuma endirilməsi;
- **Məlumatların dəqiqliyi** - Arayış dövlət informasiya ehtiyatlarının məlumatları əsasında formalaşır; kimi üstünlüklərinə görə vətəndaşlar tərəfindən ən çox istifadə olunan e-xidmətlərdəndir.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən iki "Elektron Arayış" xidməti portala inteqrasiya edildi

Məlum olduğu kimi, elektron arayışlar ən çox sosial tələbat olan elektron xidmətlərdəndir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin vətəndaşlara təqdim etdiyi "İş yerinə dair arayış" e-xidmətindən sonra növbəti belə xidmətin portala inteqrasiyası Təhsil Nazirliyi tərəfindən reallaşdırıldı. Artıq "Elektron Hökumət" portalı üzərindən "Ümumtəhsil məktəbləri şagirdlərinin təhsil aldığı yer haqqında elektron arayış" və "Ümumtəhsil məktəblərində çalışan pedaqoji və texniki heyətin iş yeri haqqında elektron arayış" e-xidmətlərindən faydalanmaq mümkündür.

"Ümumtəhsil məktəblərində çalışan pedaqoji və texniki heyətin iş yeri haqqında elektron arayış" elektron xidməti vasitəsilə ümumtəhsil məktəblərində çalışan pedaqoji və texniki işçilər portalda qeydiyyatdan keçib xidmətə daxil olmaqla avtomatik olaraq ad, soyad, şəxsiyyət vəsiqəsinin seriya nömrəsi, işlədiyi ümumtəhsil məktəbinin adı, nömrəsi və vəzifəsi barədə məlumatları özündə əks etdirən arayışı formalaşdırma və aidiyyəti üzrə təqdim edə biləcəklər. Arayışın təsdiqlənməsi üçün QR-koddan istifadə edilir.

Bu xidmət hazırda ölkənin dövlət və özəl ümumi təhsil məktəblərində çalışan 225 minədək əməkdaşı əhatə edir. Hər bir əməkdaş çalışdığı təhsil müəssisəsinə getmədən "ASAN" xidmət mərkəzlərinə müraciət etməklə, yaxud "Elektron Hökumət" portalında qeydiyyatdan keçməklə, öz iş yeri haqqında elektron arayış əldə edir və həmin

arayışı elektron poçt vasitəsilə tələb olunan yerə göndərir.

"Ümumtəhsil məktəbləri şagirdlərinin təhsil aldığı yer haqqında elektron arayış" e-xidməti vasitəsilə şagirdlər istifadəçi adı, soyad, ata adı və təhsil aldığı ümumtəhsil məktəbinin adını sistemə daxil etməklə təhsil aldığı yer haqqında e-arayış əldə edə biləcəklər. Sözügedən e-arayış şagirdin adı, soyadı, ata adı və təhsil aldığı ümumtəhsil məktəbinin adı, sinif nömrəsi, təlim dili, öyrəndiyi xarici dil, məktəbə daxil olma tarixi və şəhadətnaməsi üzrə məlumatları əhatə edir.

Dövlət və özəl ümumi təhsil məktəblərində oxuyan 1 milyon 325 mindən artıq şagirdi və onların valideynlərini əhatə edən bu xidmət valideynə təhsil müəssisəsinə getmədən "ASAN" xidmət mərkəzlərinə müraciət etməklə, yaxud "Elektron Hökumət" portalında qeydiyyatdan keçməklə övladının oxuduğu məktəb, sinfi, tədris dili və öyrəndiyi xarici dil haqqında elektron arayış əldə etmək və həmin arayışı elektron poçt vasitəsilə tələb olunan yerə göndərmək imkanı verir.

Bununla da "Elektron Hökumət" portalı üzərindən təqdim olunan elektron arayışların sayı 4-ə çatmışdır.

Fərdi Məlumatların İnformasiya Sistemləri və Dövlət İnformasiya Ehtiyatları Dövlət reyestrlərinə daxil olunan məlumatların sayı 238-ə çatıb

Aprel ayının 1-nə qədər bütün qurumlar üzrə Fərdi Məlumatların İnformasiya Sistemləri və Dövlət İnformasiya Ehtiyatları Dövlət reyestrlərinə daxil olunan məlumatların sayı ümumilikdə 238 ədəd təşkil edib.

Məlumatlardan 159-u Fərdi Məlumatların İnformasiya Sistemləri, 79-u Dövlət İnformasiya Ehtiyatlarının payına düşür.

Xatırladaq ki, dövlət reyestrləri "Elektron Hökumət" sisteminin tərkib hissəsi hesab olunur və bu, "Elektron Hökumət portalı haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi və elektron xidmətlərin genişləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər barədə Azərbaycan Prezidentinin 5 fevral 2013-cü il tarixli Fərmanında da öz əksini tapıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 181-4-cü maddəsinə əsasən, fərdi məlumatlar haqqında qanunvericiliklə dövlət qeydiyyatı tələb olunan, lakin dövlət qeydiyyatından keçməyən informasiya sistemində fərdi məlumatların toplanılmasına və ya işlənilməsinə görə 300 manatdan 500 manatadək cərimə tətbiq edilir.

Yeni şəxsiyyət vəsiqəsini nə zaman alacağım ?

Prezident İlham Əliyev 28 noyabr 2014-cü il tarixində yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin tətbiqi ilə bağlı sərəncam imzalayıb.

Yeni şəxsiyyət vəsiqələrində elektron daşıyıcı (çip) yerləşdiriləcək və o vətəndaşın elektron imza funksiyasını da yerinə yetirə biləcək. Belə ki, bu tip şəxsiyyət vəsiqəsi olan hər bir vətəndaş onunla həm öz şəxsiyyətini identifikasiya edə biləcək, həmçinin də elektron sənədi imzalaya biləcək.

Sərəncamın icrası ilə bağlı müvafiq strukturların yaradılması, təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi və aidiyyəti dövlət qurumlarının informasiya sistemlərinə inteqrasiya məsələləri nəzərdə tutulur.

Sərəncamda yeni şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması ilə bağlı işlərin 1 dekabr 2015-ci il tarixinədək başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin ölkədə "Elektron Hökumət" quruculuğunda ciddi dönüş yaradacağı gözlənilir.

Adı çəkilən sərəncamda yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması ilə bağlı işlər bir sıra mərkəzi icra orqanlarına, o cümlədən sertifikat xidmətləri mərkəzlərinin yaradılması Rabitə və Yüksək Texnologiyalar nazirliyinə tapşırılıb.

Nazirlikdə bu işlərlə Elektron Hökumət Portalının və Milli Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinin (Açıq Açar İnfrastrukturunun) Operatoru MHM məşğuldur.

Artıq bu istiqamətdə verilən məlumatlardan aydın olur ki, "Elektron Hökumət" portalının operatoru bu istiqamətdə hazırlıq işlərinə başlayıb.

Xəbərlər olaraq biz bir neçə dəfə bu istiqamətdə oxuculara məlumatlar təqdim etmişik. Lakin yeni şəxsiyyət vəsiqəsi ilə bağlı çoxsaylı suallar və kifayət qədər ictimai əhəmiyyət kəsb edən bir məsələ olduğundan bir daha diqqət ayırmağı məqsədəuyğun hesab etdik.

Xəbərlər olaraq bu sahədə görülməli işlər və mövcud vəziyyətlə bağlı portalın operatoruna suallarla müraciət etdik.

Operatorun mövqeyini əks etdirən cavabları Sizə təqdim edirik:

Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin tətbiqini zəruri edən amillər nədir və bu vəsiqələr mövcud vəsiqələrdən nə ilə fərqlənəcək və hansı üstünlükləri olacaq?

Son illərdə informasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı nəticəsində meydana gələn müxtəlif identifikasiya avadanlıq və proqram təminatlarının, informasiya daşıyıcılarının inkişafı, elektron imza texnologiyalarının tətbiqi, elektron xidmətlərin yaranması və sürətli artımı bu xidmətlərdən istifadəni kütləviləşdirən vahid vasitənin olmasını

tələb edirdi.

Etiraf etmək lazımdır ki, bu məqsədlə hər bir vətəndaşın sahib olduğu şəxsiyyət vəsiqəsindən daha əlverişli vasitə tapmaq çətindir. 1994-cü ildən istifadə etdiyimiz şəxsiyyət vəsiqələri müasir tələblərə cavab vermədiyindən, onların yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələri ilə əvəz olunması labüd idi. Qeyd olunanlar nəzərə alınaraq möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən 15 fevral 2011-ci il tarixində "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsinin hazırlanması haqqında" Sərəncam və 8 fevral 2012-ci il tarixində "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi haqqında" Qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi haqqında Fərman imzalandı.

Bu sənədlərə əsasən hazırlanacaq yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələri bir çox parametrlərinə - müasir təhlükəsizlik elementlərinin və vətəndaş haqqında vacib zəruri məlumatların çoxluğuna, eyni zamanda, şəxsiyyət vəsiqəsi sahibinin biometrik fotosu, onun elektron imzası və identifikasiyası ilə bağlı sertifikatları birləşdirən elektron daşıyıcının (çipin) yerləşdirilməsinə görə mövcud istifadə etdiyimiz şəxsiyyət vəsiqələrindən üstün olacaq.

Sual: Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin elektron daşıyıcısına vəsiqə sahibinin elektron imzası və autentifikasiyası ilə bağlı sertifikatların daxil edilməsi vətəndaşa hansı imkanları verəcək?

Cavab: Yuxarıda mövcud şəxsiyyət vəsiqələri ilə təbiiqinə başlanılacaq yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin fərqləri haqqında danışdıq. Şəxsiyyət vəsiqəsinin əsas funksiyalarından biri şəxsi fiziki olaraq identifikasiyadır. İnformasiya texnologiyaları olan əsrimizdə fərdi virtual olaraq identifikasiya etmək heç də fərdi fiziki identifikasiyadan az əhəmiyyətli deyil. Şəxsiyyət vəsiqəsinə daxil ediləcək sertifikatlar bu məsələni həll etməyə imkan verməklə yanaşı, vətəndaşın "Elektron Hökumət" portalı üzərindən gündən-günə artan elektron xidmətlərdən yararlanmasına imkan verəcək.

Hazırda bu xidmətlərin sayı 413-dür. Digər tərəfdən, şəxsiyyət vəsiqəsindəki sertifikatların və fərdi identifikasiya nömrəsinin (FİN) köməyi ilə şəxsiyyət vəsiqəsi sahibi özü ilə çoxlu sayda elektron kartları (müxtəlif bank kartları, tibb, sosial sığorta, sürücülük vəsiqəsi və s.) daşımaqdan xilas ola bilər.

“Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Qanuna görə vətəndaşın dövlət orqanına elektron müraciəti gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilməlidir. Bu o deməkdir ki, yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsinə sahib olan vətəndaş öz elektron imzası ilə sənədi imzalayaraq internet üzərindən istənilən dövlət qurumuna elektron müraciət edə bilər. Bildirmək istəyirəm ki, qeyd olunanlar yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsinin vətəndaşa verəcəyi imkanların tam siyahısı deyil.

Sual: Yeni şəxsiyyət vəsiqələri ilə xarici ölkələrə səfər etmək mümkün olacaqmı?

Cavab: Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması zamanı beynəlxalq İCAO təşkilatının tövsiyələrinin icrası nəzərdə tutulduğundan, dövlətlər arasında uyğun razılaşma olarsa, bu vəsiqələrlə xarici ölkələrə səfər etmək mümkün ola bilər.

Sual: Dövlət başçısının verdiyi sərəncamda yeni sertifikat mərkəzlərinin, onun ehtiyat variantının yaradılması nəzərdə tutulub. Hazırda bu istiqamətdə işlənməyərmi?

Cavab: Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsinin tətbiqi sahəsində aparılan işlərin sürətləndirilməsi və ölkədə elektron xidmətlərdən istifadənin daha da genişləndirilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 28 noyabr 2014-cü il tarixli Sərəncamından irəli gələn vəzifələr - yeni sertifikat xidmətləri mərkəzinin və onun ehtiyat mərkəzinin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi qarşımızda duran ən vacib məsələlərdəndir.

Bu istiqamətdə indiyədək kütləvi və elektron informasiya vasitələrində də dəfələrlə işıqlandırılan kifayət qədər işlər görülmüşdür: layihə çərçivəsində görülməli işlərin tədbirlər planı hazırlanmış, yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsinə elektron imza sertifikatlarının daxil edilməsi ilə əlaqədar keçiriləcək tender üçün texniki şərtlər sənədinin ilkin versiyası hazırlanaraq müzakirəyə çıxarılmış, elektron imza sertifikatlarının şəxsiyyət vəsiqəsinin çipinə daxil edilməsi prosesinin icra sənəti hazırlanmış və bu sənətinin reallaşdırılması məqsədilə sınaq işlərinin aparılması üçün laboratoriya mühiti yaradılmışdır. Laboratoriyada elektron imza sertifikatlarının çipə daxil edilməsi üçün yazılan program təminatının sınaq işləri keçirilmiş və müsbət nəticələr alınmışdır.

Hal-hazırda layihə çərçivəsində şəxsiyyət vəsiqələrinə daxil ediləcək elektron imza sertifikatları üçün vacib olan sertifikat sorğusunun MSXM-in sınaq mühitində yaradılması təmin edilərək həmin sertifikatların Milli Sertifikat Xidmətləri Mərkəzində qurulacaq infrastruktura uyğunlaşdırılması və sertifikat profilinin müəyyənləşdirilməsi tamamlanmaq üzrədir. Yeni qurulacaq Mərkəzdə tətbiq ediləcək şifrələmə alqoritminin seçimi üzərində araşdırmalar nüfuzlu beynəlxalq strukturların apardıqları sertifikatlaşdırma sınaqları nəzərə alınmaqla davam etdirilir.

Sual: Təbii ki bu cür nəhəng sistemin qurulması digər dövlət qurumlarının informasiya sistemlərinə də inteqrasiyanı nəzərdə tutur. İnteqrasiya prosesləri başa çatdırılıbmı?

Cavab: Həqiqətən də, yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması və tətbiqinə əsasən istifadəsi uyğun dövlət qurumlarının informasiya sistemlərinin inteqrasiyası olmadan mümkün deyil.

Elə buna görə də Prezident İlham Əliyevin 28 noyabr 2014-cü il tarixli Sərəncamında əlaqədar qurumlara - Ədliyyə, Səhiyyə və Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti və Dövlət Miqrasiya

Xidməti şəxsiyyət vəsiqəsinin verilməsi (dəyişdirilməsi) haqqında vətəndaşın ərizə-anketindəki məlumatların real vaxt rejimində yoxlanılması və nəticələrinin İAMAS-a təqdim olunması məqsədi ilə müvafiq dövlət informasiya sistemlərinin inteqrasiyasını Daxili İşlər Nazirliyi ilə birlikdə təmin etmələri barədə göstəriş verilmişdir.

İnteqrasiya işləri qeyd olunan nazirlik və komitələr tərəfindən intensiv olaraq aparılır və hesab edirəm ki, nəzərdə tutulan müddətdə başa çatdırılacaqdır.

Sual: Tender elan olunubmu? Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması ilə bağlı zəruri olan işləri kim həyata keçirəcək? Həmin işləri həyata keçirəcək şirkət müəyyən edilibmi?

Cavab: Yuxarıda qeyd edilən sərəncama əsasən yeni şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması və tətbiqi məqsədi ilə görülməli tədbirlərin əlaqələndirilməsi və ümumilikdə layihənin idarə edilməsi İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinə tapşırılmışdır. Məncə, bu sualları İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinə ünvanlasanız daha düzgün olardı. Dövlət tərəfindən yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin hazırlanması layihəsi çərçivəsində görülməli işlərin icrası üçün bu sahədə beynəlxalq aləmdə böyük nüfuzu və təcrübəsi olan İsveçrənin TRÜB və yerli inteqrator kimi İDRAK şirkətləri müəyyən edilmişdir. Bizə isə yeni sertifikat xidmətləri mərkəzinin və onun ehtiyat mərkəzinin yaradılmasını və şəxsiyyət vəsiqələrinin fərdiləşdirilməsi zamanı gücləndirilmiş elektron imza sertifikatlarının şəxsiyyət vəsiqələrinin fərdiləşdirilməsi mərkəzlərinə real vaxt rejimində ötürülməsi tapşırılmışdır. Burada qeyd etmək istəyirəm ki, artıq layihənin icrasına maraq göstərən beş şirkətdən təkliflər alınmışdır və layihənin böyük əhəmiyyət daşıdığını nəzərə aldığımız üçün təkliflərin texniki şərtlərə uyğunluğu tələsmədən tərəfimizdən diqqətlə qiymətləndiriləcəkdir.

Sual: Ümumiyyətlə, bu işləri həyata keçirəcək kadrları necə seçirsiniz? İşləmək istəyənlər sizə müraciət edə bilərlərmi?

Cavab: Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsi layihəsi çərçivəsində üzərimizə düşən işlərin reallaşdırılması üçün kifayət qədər yüksək ixtisaslı mütəxəssislərimiz olduğundan əlavə olaraq yeni kadrların seçiminə ehtiyac duymuruq. Didər tərəfdən isə, görülməli başqa işlərimiz də çoxdur və informasiya texnologiyaları istiqamətində işləmək istəyən biliyinə, savadına güvənən gənclərimizin müraciətlərini gözləyirik.

Sual: Sərəncamda layihənin maliyyələşməsi ilə bağlı da konkret müddəə öz əksini tapıb. Son dövrlərdə bir sıra İT layihələrinin büdcədən maliyyələşməsində müəyyən problemlər müşahidə olunur. Bu layihənin maliyyələşməsi ilə bağlı vəziyyət necədir?

Cavab: Büdcədə nəzərdə tutulan maliyyənin alınması sifarişçi və icraçı arasında bağlanmış müqavilə əsasında aparılır. Buna qədər də müvafiq vəsaitin alınması üçün müəyyən prosedur və sənədləşmə işləri tələb olunur.

Hal-hazırda paralel olaraq bu işlər aparılır. Apardığımız araşdırmalardan məlumdur ki, tələb olunan sistemin qurulması üçün təxminən 6 ay tələb olunur. Qeyd ediləni kimi, icraçı tam olaraq müəyyənləşməmişdir. Hal hazırda mərkəzlərin qurulması üçün konkret seçim olmadığından müvafiq müqavilə yoxdur və vəsaitin ayrılması üçün müraciət edilməmişdir.

Bütün zəruri prosedurlar tamamlandıqdan sonra vəsaitin ayrılması üçün müvafiq qurumlara müraciət olunacaqdır.

"Elektron Hökumət" üzrə növbəti təlim Bakı Avropa Liseyində keçirildi

2015-ci il üçün təsdiq edilmiş Tədbirlər Planına uyğun olaraq 10 mart tarixdə "Elektron Hökumət" portalının operatoru tərəfindən Bakı Avropa Liseyində təhsil alan şagirdlərə "Elektron Hökumət" üzrə təlim keçirildi.

Bakı
European
Lyceum

MHM-nin mütəxəssisləri yeniyetmə və gənclərə ölkəmizdə İKT-nin inkişafı, "Elektron Hökumət" quruculuğu, "Elektron Hökumət" portalı, elektron xidmətlər, elektron imza, elektron sənəd mübadiləsi barədə ətraflı məlumat verdilər. Şagirdlərə gündəlik həyatda elektronlaşmanın rolu və əhəmiyyəti barədə məlumat verildi, ictimai xidmətlərin elektronlaşdırılmasının mahiyyəti izah edildi. Eyni zamanda dövlətimizin bu sahəyə göstərdiyi qayğı və diqqət barədə şagirdlərə geniş məlumat verildi. Sonra şagirdlərə "Elektron Hökumət" portalı üzrə praktiki iş keçirildi.

Təlim sorğu-sual ilə davam etdirildi. Şagirdlərin ictimai xid-

mətlərin rəqəmsallaşmasına münasibəti öyrənilməsi, həmçinin, şagirdlər tərəfindən sosial mühitdə aktual olan xidmətlər barədə təkliflər səsləndi.

Müzakirələrdə aktiv iştirak edən şagirdlərə xüsusi hədiyyələr təqdim olundu.

Qeyd edək ki, təşkil olunan belə tədbirlərin əsas məqsədi gənc nəsələ elektronlaşmanın mahiyyətini və üstünlüklərini izah etmək, "Elektron Hökumət" portalı barədə məarifləndirmə işləri aparmaq və gəncləri elektron xidmətlərdən daha aktiv şəkildə istifadəyə cəlb etməkdir.

"Elektron Hökumət" portalının əməkdaşları Startup Azərbaycan BDU toplantısında iştirak etdilər

13 mart tarixində Bakı Dövlət Universitetində Startup Azərbaycan toplantısı keçirildi. Tədbirdə Startup Azərbaycan komandasının üzvləri, RYTN yanında İT-nin İnkişafı Dövlət Fondunun və "Elektron Hökumət" portalının operatorunun (MHM) nümayəndələri iştirak etdilər. Startup Azərbaycan BDU toplantısı start-uplar və internet biznes sahəsi ilə maraqlanan tələbələr üçün təşkil olunmuşdur. Toplantıda Startup Azərbaycan, "Elektron Hökumət" portalı çərçivəsində keçirilən müsabiqələr, İT-nin İnkişafı Dövlət Fondunun qrant layihələri haqqında gənclərə ətraflı məlumat verildi.

MHM-in nümayəndəsi tərəfindən tələbələrə "Elektron Hökumət", elektron xidmətlər, e-imza barədə ümumi məlumat verildi. O "Elektron Hökumətin" yeni inkişaf mərhələsi olan E-Gov 3.0 Açıq Hökumət Məlumatları, hökumət məlumatlarının açıq edilməsini zəruri edən amillərdən, açıq edilmiş məlumatların tətbiq olunma biləcəyi sahələrdən və sosial-

iqtisadi əhəmiyyətindən bəhs etdi. Həmçinin, açıq hökumət məlumatları üzrə dünya təcrübəsindən nümunələr gətirildi.

Bildirildi ki, artıq açıq hökumət məlumatlarının yayımlanacağı data.gov.az portalı vətəndaşların və dövlət qurumlarının istifadəsinədir. Məlumat Hesablama Mərkəzi "Elektron Hökumət" portalının operatoru kimi istər öhdəliyində olan ictimai məlumatları açıq etmək istəyən qurumlara, istərsə də açıq məlumatlardan faydalanmaq istəyən vətəndaşlara lazımi texniki və təşkilati dəstəyi həmişə göstərməyə hazırıdır. Tədbirdə həmçinin, MHM tərəfindən elan olunmuş "Bax, istifadə et, yarat" adlı mobil əlavələr müsabiqəsi barəsində ətraflı informasiya verilib.

Startup Azərbaycan layihəsinə Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında İT-nin İnkişafı Dövlət Fondu, Elektron Hökumət Portalının operatoru - MHM və Yüksək Texnologiyalar Parkı dəstək verir.

2015-ci ilin II rübü üçün "Elektron Hökumət" üzrə keçiriləcək maarifləndirici və sosial tədbirlər üzrə Tədbirlər Planı təsdiqləndi

"Elektron Hökumət" portalının Operatoru – Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Məlumat Hesablama Mərkəzi tərəfindən 2015-ci ilin II rübü üçün "Elektron Hökumət" üzrə keçiriləcək maarifləndirici və sosial tədbirlər üzrə Tədbirlər Planı təsdiqlənib. Tədbirlər Planına əsasən rüb ərzində bir sıra ali təhsil müəssisələrində İKT- ilə maraqlanan gənclər və start-upçılar üçün "Elektron Hökumət"lə bağlı seminarlar, xeyriyyə və sosial xarakterli aksiyalar, banklar, kredit təşkilatları, həmçinin yaşlı nəsil üçün E-hökumət və elektron arayışlarla bağlı müxtəlif kursların təşkil olunması nəzərdə tutulmuşdur. Bununla yanaşı ayda bir dəfə media nümayəndələri üçün Elektron Hökumət bülletenlərinin təqdimatı üzrə brifinqlərin keçirilməsi planlaşdırılır.

Qeyd edirik ki, 2015-ci ilin I rübü ərzində də MHM tərəfindən "Elektron Hökumət" layihəsi üzrə bir sıra bu kimi tədbirlər həyata keçirilmişdir. İlin əvvəlində Hilton Bakı Hotelində Açıq Hökumət Məlumatları üzrə data.e-gov.az

portalının təqdimat mərasimini keçirildi. Növbəti mərhələdə İqtisad Universitetində, BDU-də, Bakı avropa liseyində, Dünya məktəbinin kitabxanasında tələbə və şagirdlərlə seminarların keçirilməsi ilə yanaşı, "Elektron Hökumət" üzrə jurnalistlər və İKT ilə maraqlanan tələbələr üçün 2 günlük kurslar təşkil olundu. 2 fevral – Gənclər Günü münasibətilə MHM-nin əməkdaşları Suraxanı rayonu 2 nömrəli uşaq evinin sakinlərini ziyarət etdilər. Media nümayəndələri üçün fevral və mart ayları üzrə "Elektron Hökumət" bülleteninə təqdimatı üzrə brifinqlər keçirildi.

Bildiririk ki, bütün il ərzində analoji tədbirlər həyata keçiriləcək. Bunda əsas məqsəd "Elektron Hökumət", elektron imza ilə bağlı maarifləndirmə işini gücləndirmək, dövlət orqanlarının təqdim etdiyi elektron xidmətlər və elektron hökumət portalı (e-gov.az) barədə ictimaiyyətə geniş məlumat verməkdən ibarətdir.

“Elektron Hökumət” xalqın gözü ilə...

Hesab edirik ki, XXI əsin ilk 20-30 ili Respublikamız üçün köhnə idarəetmə metodlarının yenilənməsi, təkmilləşdirilməsi və daha mütərəqqi üsullarla əvəzlənməsi ilə tarixdə qalacaq. Bütün dünyada baş verən texnoloji yeniliklər güclü iqtisadi təməli olan ölkəmizdə öz əksini tezliklə tapdı. Bu texnoloji yeniliklər, xüsusilə də, İKT sahəsində tətbiq olundu. İKT sahəsində Azərbaycan dünyanın bütün inkişaf etmiş ölkələri ilə demək olar ki, eyni dinamik inkişaf tempi ilə irəliləməkdədir. İKT-nin ölkənin idarəetmə strukturuna tətbiqi isə yeni idarə

rəçilik modullarının meydana gəlməsinə zəmin yaratmışdır. Hazırda, ölkəmizin idarəçilik strukturu ənənəvidən yeniyə doğru sürətlə dəyişilməkdədir. Bu keçid dövrü bir sıra bürokratik əməliyyatların ləğvini, innovativ variantların yaranmasını və tətbiqini tələb edir. “Elektron Hökumət” quruculuğu məhz zamanın tələbi ilə yaradılmış, köhnə və öz təsdiqini tapmayan idarəçilik modellərinin daha səmərəli elektron üsullarla əvəzləyən innovativ idarəçilik metodudur.

Köhnə idarəçilik metodu ilə “Elektron Hökumət” quruculuğunu müqayisəli təhlili:

Ənənəvi metodla idarəetmə

Bürokratik əməliyyatlar mövcuddur və belə əməliyyatlar yeni bürokratik proseslərin yaranmasına zəmin verir. Bu proses aşağıdakılardan azad ola bilmir;
qeyri-şəffafliq;
əlavə enerji itkisi;
əlavə vaxt itkisi;
yerli idarəçilik sistemində inamsızlıq;
idarəçilikdə cəmiyyətin iştirakçılığının zəifliyi;
sosial tərəqqinin stabilliyi.

Elektron Hökumət

Bürokratik əməliyyatlar, yeni innovativ modellərlə əvəz olunur.
şəffafliq əldə olunur;
sərf olunan əlavə enerji daha faydalı sahəyə yönəlir;
sərf olunan vaxt daha faydalı sahəyə yönəlir;
yerli idarəçilik sistemində inam əldə olunur;
idarəçilikdə cəmiyyətin iştirakı artır;
sosial tərəqqi yüksələn xətlə artır.

“Elektron Hökumət” portalı “Elektron Hökumət” quruculuğunun vacib komponenti, əvəzənilməz tərkib hissəsidir. Portal vasitəsilə hazırda 413 elektron xidmət vətəndaşların istifadəsinə verilmişdir. Portal üzərindən qurumlar üzrə təklif, irad, müraciətlərin çatdırılması məqsədilə “Əks Əlaqə” servisi təqdim olunur. Eyni zamanda, “Elektron Hökumət” quruculuğu üzrə təkliflərin, ideyaların bildirilməsi üçün “Fikir Bankı” yaradılmışdır. Portal üzərindən təqdim olunan interaktiv xidmətlər, elektron arayışlar vətəndaşların gündəlik qayğılarını azaldaraq innovativ idarəetmə modellərinin tələblərini ödəyir.

“Elektron Hökumət” quruculuğu üzrə ölkəmizdə xeyli

işlər görülmüş, bir çox nailiyyətlər əldə olunmuşdur. Görülən tədbirlər nəticəsində 2014-cü il ərzində elektron xidmətlərdən istifadə edən istifadəçilərin sayında-50 dəfə, vətəndaşlar tərəfindən elektron xidmətlərə müraciət sayında isə 856 dəfə artım müşahidə olunmuşdur. Tezliklə, istifadəçiyönümlü e-xidmətlərin sayının artacağı və elektronlaşması zəruri olan bir çox sosial xidmətlərin, e-arayışların rəqəmsal şəkildə vətəndaşlara təqdim edilməsi təmin olunacaqdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, vətəndaşların e-xidmətlərdən faydalanması, yaradılmış onlayn resurslar vasitəsilə “Elektron Hökumət” quruculuğunda onların aktiv iştirakı rəqəmsallaşma prosesinin stimullaşdırıcı gücüdür.

Sinqapur iqtisadiyyat və vətəndaşlara aid 5000 yeni məlumat bazasını açıq təqdim edir

Son günlər Sinqapurun Statistika Departamenti hökumətin açıq məlumatlar portalına (data.gov.sg) 5000 yeni məlumat bazası yerləşdirmişdir. Departamentdən verilən məlumat əsasən, “Smart Cəmiyyət yaratmaq mərhələsində daha çox məlumat bazasını ictimaiyyətin istifadəsinə vermək hökumətin məqsədinə uyğundur” prinsipi əsas götürülərək bu addım atılmışdır və gələcəkdə də davam etdiriləcək.

İstifadəyə verilmiş məlumat bazaları “vətəndaşlar” və “iqtisadiyyat” kimi iki geniş sahə üzrə 123 mövzunu əhatə edir. Açıq edilmiş yeni məlumat bazaları məhsulların və xidmətlərin növləri üzrə aylıq məişət xərclərinin təsnifatı, ibtidai və orta məktəblərin səviyyə və yaş dövrü üzrə qeydiyyata alınması və s. məsələləri əhatə edir.

Məlumatla görə, açıq edilmiş məlumat bazaları, həmçinin, hökumətin statistik veb saytında (singstat.gov.sg) yerləşdiriləcək. Bununla, hökumətin statistik veb saytında yayınlanan məlumat bazalarının sayı 12.000-ə çatdırılmış olacaq.

Qeyd edirik ki, “Elektron Hökumət”in və Açıq Hökumət Məlumatlarının inkişaf səviyyəsinə görə Sinqapur dünyada aparıcı yerlərdən birini tutur.

Açıq Hökumət Məlumatlarının iqtisadi, sosial və siyasi təsirləri

Açıq Hökumət Məlumatlarının (Open Data) iqtisadi, sosial və siyasi sahələrə müsbət təsiri dənılmazdır. Dünya təcrübəsindən aydın olur ki, bir çox açıq məlumat təşəbbüsləri informasiya ətraflı təhlil edilmə diyindən və zəruri şərait olmadığından potensial səmərəsini vermir.

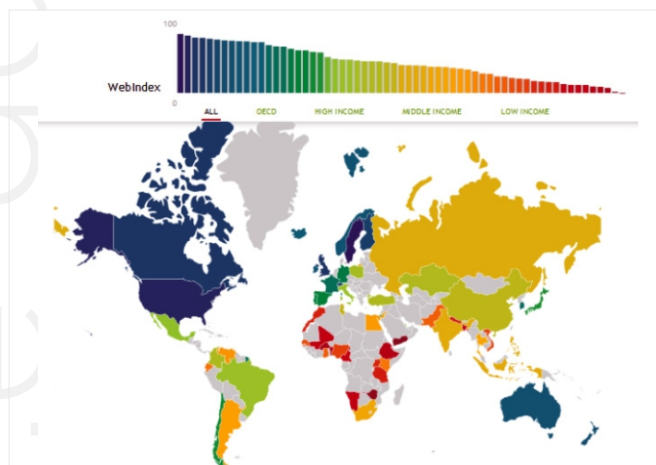
Açıq Hökumət Məlumatlarının geniş çərçivədə tətbiq olunduğu ölkələrdəki sosial-iqtisadi şəraiti qismən təxmin etmək mümkündür. Belə ki, məşhur veb indeksin (veb indeks - internetin inkişafı və sosial faydası üzrə illik reytingdir) bir hissəsi açıq hökumət məlumatlarının hökumət əməliyyatlarının səmərəsinə, həmçinin, ictimai şəffaflıq və cavabdehliyinə təsirini qiymətləndirir. İndeksə əsasən məlum olur ki, ölkənin ümumi gəliri və internetdən istifadə səviyyəsi arasında qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. Belə ki, ümumi gəliri yüksək olan ölkələrdə internetdən istifadə səviyyəsi daha yüksəkdir, bu da həmin ölkələrdə açıq hökumət məlumatlarının tətbiqi üçün lazım olan şəraitin olmasını göstərir. Belə ölkələrdə Açıq Hökumət Məlumatları hökumət əməliyyatlarının səmərəsinə, həmçinin, ictimai şəffaflıq və cavabdehliyə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir.

Hökumət məlumatlarının açıq edilməsi ölkənin iqtisadi gəlirinə də əsaslı dərəcədə təsir edir. Qeyd edək ki, məlumatların açıq edilməsi üçün zəruri şərait formalaş-

malıdır. Belə zəruri şərait internetdən istifadə səviyyəsinin yüksək olmasından birbaşa asılıdır. Məsələn, İqtisadi Azadlıq İndeksi üzrə lider olan 10 ölkənin 5-i Veb İndeks onluğunun (Avstriya, Yeni Zelandiya, Amerika Birləşmiş Ştatları, İsveçrə, Kanada) ən yüksək pilləsində yer alır. Qeyd edək ki, bu ölkələrin həm iqtisadi gücü, həm də internetdən istifadə səviyyəsi yüksəkdir.

Hökumət üçün məlumatların açıq edilməsinin əsas aspektlərindən biri də əldə olunacaq iqtisadi mənfəətdir. Açıq Hökumət Məlumatları sayəsində əldə olunacaq birbaşa və dolaylı iqtisadi mənfəətin əvvəlcədən hesablanması mühüm stimuldur. Mövcud faktlara əsaslanaraq demək olar ki, açıq edilmiş məlumatlar üzrə dolaylı iqtisadi gəlir bir çox sahələrdən və bir neçə formada əldə oluna bilər. Açıq Hökumət Məlumatları üzrə əldə olunan mənfəətləri aşağıdakı şəkildə qruplaşdırmaq mümkündür:

- Artan iqtisadi fəaliyyət sayəsində yüksəlmiş vergi gəlirləri
- Yeni iş yerlərinin yaradılması
- Məlumatların əldə olunması üçün sərf olunan xərclərin azaldılması

Veb-İndex.

Ölkələrin ümumi iqtisadi gəliri və internetdən istifadə səviyyəsi arasında qarşılıqlı əlaqə

Açıq edilən məlumatlar əsasında yeni iş potensialı, yeni xidmətlər yaranır, bu isə öz növbəsində elm və iqtisadiyyatın inkişafına təsir edir. Nəticədə, mövcud ictimai xidmətlərin keyfiyyəti yüksəlir, əlaqəli bazarlar arasında əməkdaşlıq güclənir, bu da iqtisadi tərəqqiyə səbəb olur. Açıq Hökumət Məlumatları ölkənin siyasi vəziyyətinə də təsir edir, şəffaflığı və cavabdehliyi təmin edir, vətəndaşların siyasi proseslərdən xəbərdar olmasına və həmin proseslərdə birbaşa iştirakına şərait yaradır. Şübhəsiz, hökumət məlumatlarının açıq edilməsi nəticəsində baş verən iqtisadi-siyasi tərəqqi sosial sahəyə də öz təsirini göstərir. Nəticədə, vətəndaşlara verilən ictimai səlahiyyətlər artır, sosial proseslərdə vətəndaşlar daha aktiv iştirak edir, informasiyanın əl çatanlığı təmin olunur və bu da vətəndaşların qərarqəbuletmə və idarəetmə proseslərində iştirak etməsinə stimül verir.

Açıq Hökumət Məlumatlarının yayımlanması və təkrar istifadə prosesinin əsas üstünlükləri

İqtisadi

Yeni iş potensialı
Yeni xidmətlər
Elm və iqtisadiyyatın inkişafı
İctimai xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəlməsi
Əlaqəli bazarların inkişafı

Siyasi

Şəffaflıq və cavabdehlik
İdarəetmədə iştirakçılıq
Siyasi proseslərdən xəbərdarlıq
İnformasiya əl çatanlığı

Sosial

İctimai səlahiyyətlər artır
Proseslərdə iştirakçılıq
Qərar-qəbuletmə prosesində iştirak etməyə stimül verir

İlk Tier III səviyyəli regional Data mərkəzinin istismara verilməsi informasiya texnologiyaları sahəsində Azərbaycanda baş verən mühüm hadisə olacaq

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (RYTN) Beynəlxalq Əlaqələr və Hesablaşma Mərkəzi "Azərbaycanın ilk Tier III səviyyəli regional Data mərkəzi" nominasiyası üzrə "Caspian Energy Award - 2015 mükafatına layiq görülüb. Data Mərkəz kimi tanıdığımız MESM-lər (Məlumatların Emalı və Saxlanması Mərkəzi) hazırda dünyanın bir çox ölkələrində mövcuddur. Azərbaycanda da bu istiqamətdə aparılan işlərin ən son yenilikləri ilə bağlı "Rabitə dünyası"na Beynəlxalq Əlaqələr və Hesablaşma Mərkəzindən məlumat verib.

Məlumatların saxlama həcmi 30 petabayt, ötürülmə sürəti 10-100 GE təşkil edəcək

Data Mərkəzin ümumi enerji istifadəsi 2 MVt-dır: "Mərkəzin ümumi sahəsi 1000 km² təşkil edir. Lakin infrastruktur elə hesablanmışdır ki, onu genişləndirmək və yeni telekommunikasiya rəfləri əlavə etmək mümkündür. İlk mərhələdə, rəflərin sayı 200 olacaqdır. Məlumatların saxlama həcmi 30 petabayt, ötürülmə sürəti isə 10-100 GE təşkil edəcək. Azərbaycanda Data mərkəzinin yaradılmasının başlıca amillərdən biri ölkəmizdə İKT sahəsinin artan xətlə inkişaf etməsi, çoxsaylı informasiya resurslarının və xidmətlərin yaradılması, onlardan istifadənin genişlənməsi və texnologiyaların inkişafından irəli gələrək yaranan məlumat tələbatının çoxalmasıdır. Əlbəttə ki, digər bir amil də ölkəmizin informasiya sistemlərinin qlobal informasiya məkanına inteqrasiyasının genişlənməsi və dünyada informasiya həcmünün gündən-günə artmasıdır. Bu gün məlumatların emalı və saxlanması aktual məsələyə çevrilib".

Belə mərkəzlərdə il ərzində cəmi dayanma vaxtı 1,6 saat ola bilər

Ölkəmizdə belə bir mərkəzin qurulması qərara alındıqdan sonra "Uptime" İnstitutu tərəfindən müəyyən-ləşən və etibarlılıq səviyyəsinin əsas göstəriciləri hesab olunan kateqoriyalara müvafiq olaraq Tier III (Concurrently maintainable site infrastructure) səviyyəsində MESM-in qurulması işlərinə start verilib: "Tier III səviyyəli Məlumat Mərkəzlərinin iş fəaliyyətinin 100 faizlik əmsalı üzrə 99,982% etibarlılıq təmin olunacaq. Belə mərkəzlərdə il ərzində cəmi dayanma vaxtı 1,6 saat ola bilər. Bütün bunlar texniki şərtlərdə nəzərə alınmışdır və mərkəzin Tier III səviyyəsində qurulması bugünkü reallığa cavab verir, bütün mühəndis altsistemləri rezervasiya olunub". Məsələn, əsas soyutma sistemini götürərək. Bu sistem sıradan çıxarsa, onu ehtiyat soyutma sistemi əvəz edəcək.

Bu ehtiyatlılıq N+1 adlanır

Yaxud enerji təchizatında hər hansı fasilə yaranarsa, onun alternativ (backup) variantından istifadə ediləcək, yəni

dizel generatorlar avtomatik olaraq işə düşərək Mərkəzin fəaliyyətini təmin edəcək. Bu ehtiyatlılıq N+1 adlanır. Əgər fiber-optik kabellərin hər hansı birində zədələnmə baş verərsə, informasiya axını avtomatik olaraq digər fiber-optik kabel vasitəsilə təmin ediləcəkdir. Bundan başqa, sistemdə istifadə olunan materiallar ən azı bir saat ərzində yanğınadavamlı olmalıdır. Bir sözlə, TIER III kateqoriyasının əsas fərqləndirici xüsusiyyətlərini aşağıdakı kimi ümumiləşdirmək olar:

- Mühəndis altsistemlərinin paralel fəaliyyəti,
- Ehtiyat soyutma sistemi,
- Ehtiyat enerji təminatı sistemi,
- Ehtiyat telekommunikasiya infrastrukturunu

Həmçinin layihəyə əsasən, başqa bir coğrafi ərazidə MESM-in ehtiyat mərkəzinin yaradılması da nəzərdə tutulur.

İlk Tier III səviyyəli regional Data mərkəzinin istismara verilməsi birinci rübdə gözlənilir

MESM üzrə işləri nəzərdə tutulan qrafik üzrə apararaq mərkəzin 2015-ci ilin birinci rübündə istismara verilməsi nəzərdə tutulur: "Bu isə öz növbəsində, informasiya texnologiyaları sahəsində Azərbaycanda baş verən mühüm hadisə olacaq. Bütün proseslər başa çatdıqdan sonra Data Mərkəzlərin sertifikatlaşdırılması sahəsində ixtisaslaşan "Uptime" İnstitutunun mütəxəssisləri sertifikatlaşdırma (design certificate və facility certificate) mərhələsinə yerinə yetirəcəklər. Bu da prosesin dəqiqliklə icra olunduğunu, mərkəzin fəaliyyət keyfiyyətini təsdiqləyən beynəlxalq sənəddir. Bu sertifikatın əldə olunmasını zərurətə çevirən başqa amil də var. Belə ki, beynəlxalq operatorlar trafik mübadiləsi zamanı Data Mərkəzlərin "Uptime" İnstitutunun müəyyənləşdirdiyi meyarlara cavab verməsini əsas tələb, mütləq şərt kimi irəli sürürlər. Ona görə də hazırda alman şirkəti ilə yanaşı, "Uptime" İnstitutu ilə də sertifikatlaşdırma məsələlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı işlər aparılır.

**Data Mərkəzin yaradılması ilə
Azərbaycan Şərqlə Qərb arasında
tranzit informasiya HAB-ına çevriləcək**

Layihənin icrasında əsas hədəf MESM-i regional informasiya mərkəzinə çevirməkdir. Belə ki, coğrafi məkan baxımından Avropa ilə Asiyayı birləşdirən, Şərqlə Qərb arasında əlverişli körpü rolunu oynayan Azərbaycan əlverişli tranzit imkanlarından faydalanmaq niyyətindədir: "Data Mərkəzin yaradılması ilə Azərbaycan Şərqlə Qərb arasında tranzit informasiya HAB-ına çevriləcək: "Ölkəmizdə Tier III səviyyəli MESM-in mövcudluğu regional bazarda marağı olan beynəlxalq operatorlar, o cümlədən ABŞ, Fransa, Almaniyanın tanınmış telekommunikasiya operatorları üçün səmərəli şərait yaradacaq.

**Hər Data mərkəz maliyyə tranzaksiyalarının
uğurla aparılması üçün zəruri olan
bu tələblərə cavab vermək iqtidarında olmur**

Eyni zamanda regional mərkəz bütün dünya operatorlarının Azərbaycan bazarına cəlbinə xidmət edəcək və dünya üzrə iri İT xidmətləri provayderlərinin RYTN-nin Data mərkəzdə öz infrastrukturunun yaradılmasına müsbət təsir edəcək. Bundan başqa, Data mərkəzin bank və digər maliyyə qurumları tərəfindən istifadə olunması üçün tələb olunan PCI DSS standartı da tətbiq olunacaq. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, hər Data mərkəz maliyyə tranzaksiyalarının uğurla aparılması üçün zəruri olan bu tələblərə cavab vermək iqtidarında olmur.

**Data mərkəzdə göstəriləcək xidmət növlərindən
biri "Birgə yerləşmə" adlanır**

Data mərkəzdə göstəriləcək xidmət növlərindən biri "Birgə yerləşmə" ("Colocation") adlanır. Bu, müştərinin serverinin Data mərkəz ərazisində müəyyən haqq müqabilində yerləşməsidir: "Həmin məbləğ enerji istifadəsindən, yerləşdirilən avadanlıqların istilik verməsindən, avadanlıqlara qoşulan ötürülmə kanallarının ötürmə qabiliyyətindən, habelə rəflərin ölçü və çəkisindən asılıdır. Bəzi hallarda mərkəzə məxsus serverləri də təklif etmək mümkündür. Bu isə bir başqa xidmətdir və "Dedicated" adlanır. Bir qayda olaraq, bu zaman texnoloji sahənin bir hissəsi ciddi daxili təhlükəsizlik normalarına malik olan xüsusi müştərilər, maliyyə şirkətləri üçün ayrılır. Bu halda, Data mərkəz rabitə kanalları, enerji təminatı, soyutma və təhlükəsizlik sistemini təmin edən bir zona kimi çıxış edir, müştəri isə bu zonanın daxilində öz Data mərkəzini qurur".

**Biometrik nəzarət sistemindən başlayaraq
təhlükəsizlik sensorları və fiziki
nəzarət sensorları daxil olmaqla,
altı pilləli təhlükəsizlik sistemi təmin ediləcək**

Telekommunikasiya operatorlarından əlavə, istər daxildə, istərsə də xaricdə istənilən təşkilatın məlumatlarının MESM-də saxlanması mümkün olacaq: "İqtisadi kateqoriyasından asılı olmayaraq, istənilən istehlakçı - istər fiziki, istər hüquqi şəxs öz informasiyalarını bu mərkəzdə saxlaya

biləcəklər. Çünki mərkəz İSO/IEC-27001 sertifikatını əldə etməklə məlumatların etibarlı qorunmasına tam zəmanət verəcək. Bu isə çox önəmlidir və bu sahədə də işlər davam etdirilir". Ümumiyyətlə, mərkəzdə bütün istehlakçıların məlumatları - ən sadə məlumatdan daha mürəkkəbinə qədər, məlumatların həcmi və kateqoriyasından asılı olmayaraq, eyni dərəcədə - yüksək səviyyədə mühafizə ediləcək. Ehtiyatlılığın təmin edilməsindən başqa, biometrik nəzarət sistemindən başlayaraq təhlükəsizlik sensorları və fiziki nəzarət sensorları daxil olmaqla altı pilləli təhlükəsizlik sistemi təmin ediləcəkdir. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, Azərbaycan qanunvericiliyinin məlumatların qorunması ilə ciddi tələbləri sayəsində müştərilərə məlumatların toxunulmazlığına dair tam zəmanət verilir.

**Bulud texnologiyası əsasında xidmətlər seçilmiş
modeldən asılı olaraq göstəriləcək**

Kommersiya layihəsi çərçivəsində göstərilən İT xidmətlərinin hamısı isə bulud hesablamaları texnologiyalarının üzərindən həyata keçiriləcək. Mərkəz bütün kateqoriyalar üzrə olan istehlakçılara mövcud avadanlıqlar üzərindən resursları təqdim edəcək. Eyni zamanda istehlakçılar üçün bulud texnologiyaları üzərindən resursların təqdim olunması daha asan olacaq. Belə ki, resursların bulud üzərindən təqdimatı ilə mərkəzin imkanlarının səmərəliliyi artır, eyni zamanda istehlakçıya göstərilən xidmətlərin qiyməti enmiş olur. Bulud texnologiyası əsasında xidmətlər seçilmiş modeldən (IAAS, SAAS, PAAS) asılı olaraq göstəriləcək, yəni müştəri tətbiq proqramlarını, məlumatların saxlanması və ötürülməsi üçün serverləri və s. seçilmiş modelə əsasən əldə edə bilər. Ümumdünya tendensiyasında da artıq bulud texnologiyalarına daha çox üstünlük verilir.

**"Biz rəqabətə davamlı Data mərkəz
yaratmaq niyyətindəyik"**

Avropanın İqtisadi və Biznes Araşdırmaları Mərkəzinin hesabatında qeyd olunub ki, bulud texnologiyalarının 2015-ci ilə qədər inkişaf etməkdə olan Avropa ölkələrinin iqtisadiyyatına il ərzində verəcəyi səmərə 177,3 milyard avro həcmində olacaq: "Bu artımdan Almaniyanın payına 49,6, Fransa'nın payına 37,4, İtaliyanın payına 35,1, Böyük Britaniyanın payına 30, İspaniyanın payına 25,2 milyard avro düşəcək. Azərbaycan da iqtisadi artıma təkən verən bu inkişaf tendensiyasından geri qalmamalıdır. Ona görə də zaman itirmədən ölkəmizdə də bulud texnologiyalarına keçidin sürətləndirilməsi günün tələbidir. Biz rəqabətə davamlı Data mərkəz yaratmaq niyyətindəyik. Belə bir irimiqyaslı layihə ölkəmizdə ilk dəfə həyata keçirilir. Əsas məqsədimiz ən son innovativ texnologiyalar əsasında son istifadəçilərə yüksək keyfiyyətli xidmətlər göstərməkdir. Bununla, belə bir infrastrukturun yaradılması ilə biz Azərbaycanı İKT sahəsində regional liderə çevirəcəyik. Bu irimiqyaslı layihə regionda iqtisadi inkişafın katalizatorlarından biri olmaqla ölkənin modernləşmə prosesinə də mühüm töhfəsini verəcəkdir".

01.03.2015 – 31.03.2015-ci il dövrü ərzində “Elektron Hökumət” portalı vasitəsilə ən çox istifadə olunan e-xidmətlərin siyahısı:

Nº	Xidmətin adı	Təchizatçının adı	Say
1	Sınaq imtahanına yazılış	TQDK	152771
2	Əmək müqaviləsi bildirişlərinin qeydiyyatına alınması və bu barədə işəgötürənə məlumatın verilməsi	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	104903
3	Telefon nömrəsi üzrə axtarış	RYTN	71101
4	Mobil cihazların qeydiyyatdan keçirilməsi	RYTN	42314
5	Namizədlərin (abituriyentlərin, bakalavrların, namizədlərin (rezidenturaya sənəd verənlər) ərizələrinin onlayn qəbulu	TQDK	41706
6	Mobil cihazların IMEI kodunun yoxlanılması	RYTN	36413
7	Namizədlərə, sınaq imtahanı iştirakçılarna imtahan nəticələri haqqında məlumatların internet və ya qısa mesaj (SMS) vasitəsilə verilməsi	TQDK	29277
8	Rabitə və kommunal xidmət haqlarının internet vasitəsilə ödənilməsi	RYTN	23343
9	Əmək müqaviləsi bildirişləri barədə məlumatların işçilər tərəfindən əldə edilməsi	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	22725
10	Namizədlərə imtahana buraxılış vəzifələrinin internet vasitəsilə verilməsi	TQDK	22533
11	Sığortaolunanın onlayn uçota alınması	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	14031
12	Portal üzərindən istifadəçi qeydiyyatı	Elektron Hökumət Portalı	9275
13	Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə müavinətlə bağlı haqq-hesab cədvəlinin təqdim edilməsi	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	9253
14	Sığortaolunanlara məlumatların verilməsi	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	8580
15	İş yerinə dair arayış	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	8265
16	Vətəndaşa aid fərdi məlumatlar üzrə elektron arayışın verilməsi	Elektron Hökumət Portalı	6123
17	Sığortaedənin uçot nömrəsinin öyrənilməsi	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	5402
18	Uşağın anadan olmasına görə müavinətlə bağlı haqq-hesab cədvəlinin təqdim edilməsi	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	4047
19	Uşağın üç yaş tamam olanadək ona qulluq etməyə görə müavinətlə bağlı haqq-hesab cədvəlinin təqdim edilməsi	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	3967
20	AzDataCom internet xidmətinə qoşulma üçün sifariş	RYTN	3314

01.04.2015-ci il tarixə Dövlət İnformasiya Ehtiyatlarının və Fərdi Məlumatların İnformasiya Sistemlərinin Dövlət Reyestrlərinə daxil edilmiş məlumatlar barədə

bütün qurumlar üzrə

Dövlət İnformasiya Ehtiyatları	Fərdi Məlumatların İnformasiya Sistemləri	Cəmi
79	159	238

Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 181-4-cü maddəsinə əsasən, fərdi məlumatlar haqqında qanunvericiliklə dövlət qeydiyyatı tələb olunan, lakin dövlət qeydiyyatından keçməyən informasiya sistemində fərdi məlumatların toplanılmasına və ya işlənilməsinə görə 300 manatdan 500 manatadək cərimə tətbiq edilir.

31.03.2015 tarixə təqdim olunmuş elektron imza vəsiqələri barədə statistik məlumat

Dövlət qurumlarına verilmiş sertifikatlar	Hüquqi şəxslərə verilmiş sertifikatlar	Vətəndaşlara verilmiş sertifikatlar	Cəmi
18029	5367	7308	30704

2015-ci ilin mart ayı ərzində bütün qurumlar üzrə "Elektron Hökumət" portalı tərəfindən təqdim olunan e-xidmətlərdən istifadə barədə statistik məlumat:

№	Xidmət təchizatçısının adı	Elektron xidmətlər	Xidmətlərdən istifadə
1	Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası	14	247727
2	Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	42	181831
3	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	6	138080
4	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	18	57246
5	Elektron Hökumət Portalı	14	17398
6	Daxili İşlər Nazirliyi	3	4228
7	Təhsil Nazirliyi	5	2468
8	Dövlət Gömrük Komitəsi	8	1438
9	"AzərEnerji" ASC	2	1316
10	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	6	893
11	Mərkəzi Seçki Komissiyası	7	882
12	"Azərsu" ASC	2	795
13	İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi	8	623
14	Satınalmalar üzrə Dövlət Agentliyi	8	557
15	Səhiyyə Nazirliyi	6	406
16	Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi	13	394
17	Prezident yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya	4	271
18	Milli Arxiv İdarəsi	2	261
19	Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	5	206
20	Ədliyyə Nazirliyi	2	195
21	Dövlət Statistika Komitəsi	4	192
22	Vergilər Nazirliyi	6	178
23	Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	4	112
24	Nəqliyyat Nazirliyi	4	91
25	Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi	13	82
26	Dövlət Sərhəd Xidməti	3	66
27	Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	1	55
28	Xarici İşlər Nazirliyi	1	53
29	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	12	48
30	Dövlət Miqrasiya Xidməti	1	47
31	Fövqəladə Hallar Nazirliyi	3	47
32	Baş Prokurorluq	1	43
33	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1	39
34	Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1	39
35	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	14	38
36	Energetika Nazirliyi	5	37
37	Dövlət Dəniz Administrasiyası	11	36
38	Qiymətli Kağızlar Üzrə Dövlət Komitəsi	8	24
39	Gənclər və İdman Nazirliyi	3	18
40	Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	2	9
41	Müəllif Hüquqları Agentliyi	5	7
42	Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	2	5
	CƏMİ	280	658481

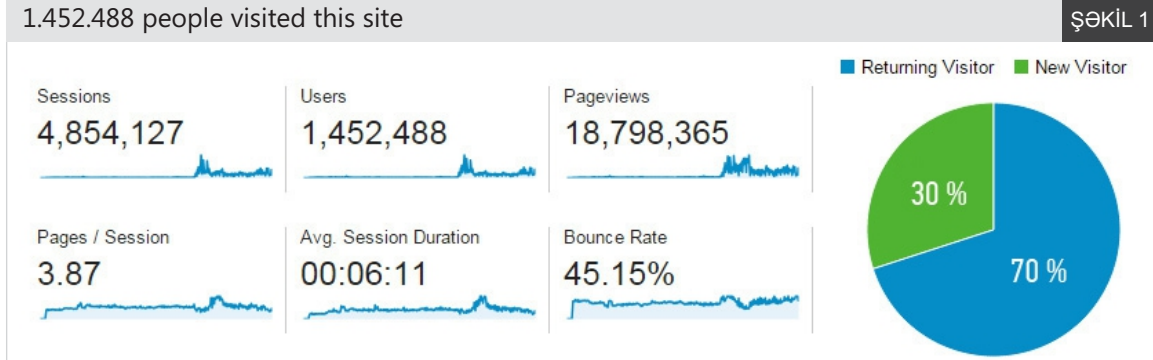
"E-hökumət" portalında olan e-xidmətlərin Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
24 noyabr 2011-ci il tarixli 191 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş siyahı ilə

MÜQAYISƏLİ TƏHLİLİ

01.04.2015

Sıra №	DÖVLƏT QURUMUNUN ADI	Təsdiq olunmuş e-xidmətlərin sayı	Təsdiq olunmuş e-xidmətlərdən portaldan olanların sayı	Portaldan yerləşdirilmiş e-xidmətlərin ümumi sayı	Qurumların öz saytlarında yerləşdirilmiş e-xidmətlərin ümumi sayı	Təsdiq olunmuş e-xidmətlərdən qurumların öz saytlarında olanların sayı
1	Xarici İşlər Nazirliyi	3	1	1	3	3
2	Daxili İşlər Nazirliyi	26	1	3	24	24
3	Ədliyyə Nazirliyi	18	12	18	16	14
4	Fövqəladə Hallar Nazirliyi	3	3	3	3	3
5	Maliyyə Nazirliyi	4	0	0	10	3
6	İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi	7	7	8	11	5
7	Vergilər Nazirliyi	60	57	59	58	58
8	Energetika Nazirliyi	8	5	5	5	5
9	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	15	10	12	15	14
10	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	15	14	19	21	14
11	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	18	18	18	22	18
12	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	17	0	0	5	2
13	Təhsil Nazirliyi	8	4	6	12	5
14	Səhiyyə Nazirliyi	38	32	32	31	31
15	Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	16	15	34	26	16
16	Nəqliyyat Nazirliyi	5	4	4	5	5
17	Gənclər və İdman Nazirliyi	6	4	4	5	5
18	Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	1	1	1	1	1
19	Qiyəmətlər Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi	10	10	12	13	10
20	Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1	1	1	1	1
21	Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	4	4	4	4	4
22	Dövlət Gömrük Komitəsi	11	0	6	14	11
23	Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi	9	9	13	9	9
24	Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	27	25	31	31	26
25	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	2	1	1	2	2
26	Dövlət Statistika Komitəsi	5	5	5	5	5
27	Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	6	0	0	1	1
28	Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	1	1	1	1	1
29	Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi	13	13	13	13	13
30	Dövlət Sosial Müdafiə Fondu	21	11	12	21	21
31	AR Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya	7	6	6	7	7
32	Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası (TQDK)	14	14	14	14	14
33	Dövlət Miqrasiya Xidməti	11	10	10	10	10
34	Dövlət Sərhəd Xidməti	2	2	2	3	2
35	Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	5	4	4	5	5
36	Müəllif Hüquqları Agentliyi	5	5	5	5	5
37	Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi	1	0	0	1	1
38	Satınalmalar üzrə Dövlət Agentliyi	3	1	8	2	2
39	Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	3	2	2	4	3
40	Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası	3	0	0	3	3
41	Dövlət Dəniz Administrasiyası	18	18	18	18	18
42	Milli Arxiv İdarəsi	2	2	2	1	1
CƏMI:		452	332	397	461	401
DÖVLƏT QURUMUNUN ADI						
1	"Meliorasiya və su təsərrüfatı" ASC			2	2	
2	"Azərsu" ASC			2	3	
3	Azərenerji" ASC			2	3	
4	Mərkəzi Seçki Komissiyası			6	9	
5	Baş Prokurorluq			1	1	
6	Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti			1	1	
7	"Elektron Hökumət" portalı			2		
CƏMI:				16	19	
YEKUN		452	332	413	480	401

“Elektron Hökumət” portalına daxil olanların sayı 1 452 488 nəfərə çatdı

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (RYTN) Məlumat Hesablama Mərkəzi (MHM) “Elektron Hökumət” portalına daxilolmaların növbəti statistikasını təqdim edib. Statistik uçotun aparıldığı tarixdən - 2012-ci ilin dekabrından 2015-ci ilin mart ayının 31-nə qədər portala daxil olanlar haqda toplanan məlumatlar göstərir ki, portala ümumilikdə 4,854,127 daxilolma qeydə alınıb.

Portala müraciət edənlərin ümumi sayı isə 1,452,488 nəfər olub. Belə ki, 1,452,488 nəfər ümumən 4,854,127 dəfə portala baxıb və 8,608,138 dəfə elektron xidmətlərə müraciət ediblər. Həmin şəxslər 18,798,365 dəfə müxtəlif səhifələrə keçid ediblər və portala sərf etdikləri vaxt ortalama 6 dəqiqə 11 saniyə olub.

Ümumilikdə bu gün vətəndaşlarımızın portala marağının artması müşahidə olunmaqla yanaşı, təkrarən portala müraciət edənlərin də kütlə nis-

bəti artmaqdadır. Bu dövr ərzində portala müraciət edənlərin 30%-ni yeni istifadəçilər, 70%-ni isə təkrar müraciət edənlər təşkil edib.

Mart ayının statistikasına nəzər salsaq, bu dövrdə portala 448,724 daxilolma qeydə alınıb. Portala müraciət edənlərin ümumi sayı isə 166,147 nəfər olub. Həmin şəxslər 1,358,597 olmaqla, müxtəlif səhifələrə keçid ediblər, 658,481 xidmətə müraciət edib və portala sərf etdikləri vaxt ortalama 4 dəqiqə 25 saniyə təşkil edib. Mart ayı ərzində portala müraciət edənlərin 27.5%-ni yeni istifadəçilər, 72.5%-ni isə təkrar müraciət edənlər təşkil edib.

Portala daxil olmaq üçün sadələşdirilmiş kod-parol alan istifadəçilərin sayı bu gün 199,407-ə çatıb. Azərbaycan Respublikasında yaşayan və şəxsiyyət vəsiqəsinə sahib olan istənilən vətəndaş kod-parol əldə edə bilər. Portal üzərindən təqdim edilən xidmətlərin sayı 413 olub.

